

NOVA SRPSKA SPOLJNA POLITIKA

Prošlo je mesec dana od kako je Srbija preuzela funkciju predsedavajućeg OEBS-a. Ova međunarodna uloga prava je prilika da se pokaže da je Vlada premijera Vučića uspela da utemelji realnu i efikasnu međunarodnu politiku, zbog koje je već dobila pohvale čak i od svojih najljućih političkih protivnika u zemlji.

Zahvaljujući svojom proevropskom opredeljenju, ali i dobrim odnosima sa Rusijom, Srbija se nada da će uspeti da odigra ulogu mosta u glavnom, ali najtežem zadatku OEBS-a u ovoj godini – ukrajinskoj krizi. Posle dogovora u Minsku i početnog primirja u Ukrajini uloga Srbije u traženju političke formule koja bi donela mir u Ukrajini može da bude značajna. Sudeći po svim dosadašnjim izjavama, Srbija je u potpunosti spremna da se suoči sa svim potencijalnim rizicima, kako bi zadatak koji je preuzela pretvorila u šansu za dodatno podizanje sopstvenog međunarodnog ugleda.

Dosadašnje delovanje vlade Aleksandra Vučića, zajedno sa prethodnim mandatom u kome je, nakon izbora 2012, Vučić bio na funkciji prvog potpredsednika vlade dok je premijer bio Dačić, pokazalo je da je srpska vlada planira spoljnopoličku strategiju koja počiva na političkoj realnosti. I to u svim bitnim aspektima te realnosti, koja uključuje domaće okolnosti, ali i regionalne i šire međunarodne odnose. Pored toga, spoljna politika Srbije je, po prvi put u novijoj istoriji, u funkciji ekonomske politike. Ova strategija se, za sada, pokazalo kao racionalna i uspešna, tako da od nje nema korist samo Srbija i njena privreda već i druge zemlje.

Da je srpska spoljna politika sredstvo za obezbeđivanje ekonomskog razvoja zemlje pokazuje i izjava srpskog premijera Vučića data tokom predavanja na prestižnoj i elitnoj Londonskoj školi ekonomije (London School of Economics). "Budućnost Zapadnog Balkana neće određivati politika, nego ekonomija", rekao je Vučić 27. oktobra prošle godine u Londonu i objasnio suštinu srpske spoljne politike koja se tokom godine već manifestovala održavanjem brojnih regionalnih sastanaka i pokretanjem inicijativa koje bi trebalo da omoguće bolji život na Balkanu.

Odatle i one pohvale pomenute na početku teksta – činjenicu da srpska vlast vodi agilnu i racionalnu spoljnu politiku, što je rezultiralo rekordnim brojem susreta sa najznačajnijim faktorima međunarodne scene, morala je da prizna čak i Vučićeva politička konkurencija, kojoj to nikako ne ide u prilog.

Drugačije, uostalom i nije moguće reći za vladu čiji je mandat, samo dan nakon izbora, 27. aprila 2014, započeo posetom Ketrin Ešton, tada još uvekvisoke predstavnice Evropske unije za spoljnu politiku i bezbednost. Ona je doletela u Beograd da lično čestita na izboru i poželi uspešan rad premijeru Vučiću, ali i njegovom prethodniku Dačiću, o kojima se više puta najpohvalnije izrazila.

Baronesa Ešton imala je i puno ličnih razloga da čestita ljudima koji su u prethodnom mandatu imali snage da otpočnu proces pregovora sa kosovskim Albancima koje je ona vodila.

Za značajan deo srpske javnosti, ulazak u pregovore sa kosovskim Albancima nije bio ni najmanje popularan, zbog čega je bilo potrebno mnogo političke hrabrosti, koja je donela rezultat u vidu potpisivanja Briselskog sporazuma. Dokument, čija je implementacija još uvek u toku i za koju je takođe potrebna politička hrabrost, predstavljao je bitnu prekretnicu u procesu normalizacije odnosa Beograda i Prištine, a time i otvaranju puta za evrointegracije Srbije i Kosova.

Za ocenu o uspešnosti spoljne politike to, svakako ne bi bilo dovoljno. U pozitivnu ocenu ulazi mnogo toga što se desilo tokom dosadašnjeg rada aktuelnog kabineta – na primer, činjenica da je za svoju prvu posetu u funkciji premijera Vučić izabrao Sarajevo, poslavši time više simboličnih poruka – od odnosa prema događajima iz ratnih devedesetih, do odnosa Srbije prema današnjoj Bosni i Hercegovini i njenoj državnoj celovitosti.

U pozitivnu ocenu, potom, ulazi i činjenica da se sa bogatstvom spoljnopolitičke agende Vučića tokom prvih osam meseci mandata teško može porediti učinak njegovih kolega u regionu. Primera radi premijer Vučić razgovarao je – što uživo, što telefonom – sa predsednikom Rusije Vladimirom Putinom i premijerom Dmitri Medvedevim, nemačkom kancelarkom Angelom Merkel, premijerom Francuske Manuelom Valsom, potpredsednikom SAD Džozefom Bajdenom, predsednikom Vlade NR Kine Li Kečijangom, predsednikom i premijerom Italije Đorđom Napolitanom i Mateom Rencijem, ali i ministarkom spoljnih poslova te zemlje i nedavno imenovanom evropskom komesarkom za spoljnu politiku i bezbednost Federikom Mogerini, predsednikom Austrije Hajncom Fišerom, predsednikom vlade Turske Ahmetom Davutogluom i liderima većine zemalja u regionu.

Očigledno je da je srpska politička elita shvatila greške iz devedesetih godina prošlog veka kada se zemlja nije snašla u raspadu bivše Jugoslavije.

Srbija je bila najveći gubitnik raspada bivše zajedničke države jer je skoro deset godina provela pod međunarodnim ekonomskim sankcijama koje razorile srpsku ekonomiju i društvo a pred kraj prošlog veka je bombardovana od strane NATO što je dovelo do uništavanja infrastrukture vredne više milijardi evra. Zbog svega toga, Srbija je 21. vek dočekala sa uništenom ekonomijom, razorenom infrastrukturom, sa najviše izbeglica u Evropi, sa međunarodnom upravom na Kosovu koji Beograd smatra delom svoje teritorije i velikom delom sopstvenog naroda koji je ostao da živi u susednim državama. Bilo je potrebno skoro deceniju i po da srpska politička elita shvati da Srbija svoje političke ciljeve može da ostvari snagom svoje ekonomije, dobrim pozicioniranjem u međunarodnim odnosima i korišćenjem prednosti svog geostrateškog položaja. Da je to moguće vidi se na primerima Nemačke i Turske. Za ovu promenu najzaslužniji je premijer Vučić i zato je već sada, na početku mandata, stekao mesto u modernoj srpskoj istoriji jednako onom koje ima Angela Merkel u nemačkoj ili Vladimir Putin u ruskoj istoriji.

Možda ova promena u srpskoj politici ne bi bila tako brzo prepoznata na raznim stranama sveta da nije bilo spremnosti za ulazak u pregovore sa Prištinom. One, koju su srpski lideri pokazali još u prethodnom madatu, započetom 2012. godine, kada je prvi čovek vlade bio Dačić, ali je Vučić, zahvaljujući brojčanoj nadmoći poslanika njegove Srpske napredne stranke (SNS) u parlamentu, suštinski imao najveću političku moć u zemlji. Tada iskazana hrabrost da se, umesto praznih obećanja, preduzmu zaista teški koraci, stvorila je šansu za stvaranje novog, drugačijeg imidža lidera SNS i Socijalističke partije Srbije (SPS). I oni su je iskoristili –zahvaljujući već pomenutoj spremnosti da obavljaju teške poslove, ali i odlukama da se u svom delovanju ne rukovode nikakvom ideologijom, već isključivo interesima zemlje i da preuzete obaveze i data obećanja ne zaborave istog trenutka kad se vrate u zemlju.

Upravo taj stav – ekonomija, a ne ideologija, omogućio je Srbiji da, paralelno sa intenziviranjem nastojanja da stvori uslove za evropske integracije, očuva dobre odnose sa Rusijom. I da, uprkos čestim pretećim naslovima po novinama i ocenama raznih analitičara, sačuva tu poziciju i u trenutku izrazito zahladnelih odnosa Zapada i Rusije izazvanih ukrajinskom krizom.

Iza javne retorike, naime, kriju se činjenice. A neke od zanimljivijih činjenica novijeg datuma odnose se na dolazak Vladimira Putina u Beograd 16. oktobra i njegovo prisustvo vojnoj paradi upriličenoj povodom 70. godišnjice oslobođenja od nacista, u kome je značajnu ulogu odigrala Crvena armija. Ta poseta izazvala je mnoštvo komentara prema kojima je Srbija, nakon što nije uvela sankcije Rusiji – što od nje niko nije ni tražio – dodatno „ubola prst u oko“ Briselu i ozbiljno ugrozila svoj evropski put.

Nešto pažljiviji uvid u sled događaja, međutim, daje razloga za uverenje da su srpske vlasti vrlo pažljivo planirale Putinovu posetu, tako da ispune dva svoja osnovna cilja – da budu vidljive na međunarodnoj političkoj sceni, a da, pri tom, ni na koji način ne ugroze svoj ključni strateški cilj, istaknut u tokom razgovora sa ruskim predsednikom – ulazak u Evropsku uniju.

Neposredno pre Putinovog dolaska u Beograd, naime, Vučić je obavio telefonski razgovor sa Džozef Bajden, potpredsednikom SAD i mudro demonstrirao balansiranost, a sam Putin je iz Beograda odleteo u Milano, gde je boravio dva dana, prisustvovao sastanku koji je organizovala EU i sreo se sa nemačkom kancelarkom Merkel.

Putinova poseta Beogradu jeste pokazala da Rusija namerava da pojača svoje prisustvo i uticaj u Srbiji kako bi unapredila svoje geopolitičke i ekonomske ciljeve (postojanje Centra za vanredne situacije u Nišu, kao i interesi u oblasti energetike, pre svega).

Nakon što je, pre godinu dana, u Beogradu otvorila kancelariju svoj instituta RISI bliskog Putinu, Rusija planira da u Srbiji uspostavi nevladine organizacije i medije – što je, zapravo, ista vrsta „meke moći“ koju zapadne zemlje već odavno primenjuju u svojoj politici širom sveta, pa i u Srbiji. Istovremeno, to je i deo šire Putinove strategije koja se ne odnosi samo na Srbiju. O tome, uostalom, najbolje govore informacije o ruskoj pomoći antievropskim pokretima čak i u najstarijim članicama i osnivačima Evropske unije.

Takođe, važno je primetiti da je Putinov govor u Beogradu bio uzdržaniji nego njegov intervju dnevniku Politika dat uoči posete, u kojem je SAD nazvao „neprijateljem“. Takođe, poznavajući prilika kažu da se, iza javne retorike u kojoj se, po potrebi, koriste jaki izrazi, u sastancima u uskom krugu ruskih i srpskih zvaničnika oko 95 posto vremena troši na ekonomske, a samo onaj mali ostatak na političke teme.

I kao u svim dosadašnjim prilikama i tokom Putinove posete Beogradu, srpski zvaničnici insistirali su na stavu da je ključni srpski strateški cilj ulazak u Evropsku uniju – čemu se Rusija nikad nije usprotivila.

Uprkos tome, deo kreatora javnog mnjenja insistirao je na oštrim kritikama odluke zvaničnog Beograda da ugosti ruskog predsednika. Jedna od takvih ocena, koju je dao Tim Džuda, novinar britanskog Ekonomista i dobar poznavalac balkanskih prilika, izazvala je naročito oštre reakcije u delu srpske javnosti. Džuda je ocenio da bi velika vojna parada i prisustvo Vladimira Putina na njoj mogla da izazove loše reakcije na Zapadu, čime je izazvao čak i ljutiti uvodnik uticajnog beogradskog dnevnog lista Politika. Zanimljivo je da je samo nekoliko dana kasnije, posle predavanja premijera Vučića na Londonskoj školi ekonomije, Džuda promenio mišljenje o srpskoj spoljnoj politici.

Mediji su preneli njegove izuzetno pohvalne ocene na račun srpskog premijera koji je održao predavanje na temu „Pogled u budućnost – Srbija i Zapadni Balkan u Evropskoj uniji“.

„Svidao vam se ili ne, ali Vučić se dobro pokazao“, napisao je Džuda na svom Tviteru i istakao nekoliko akcenata sa predavanja - da Vučić menja sebe svakog dana, da su uhapšeni svi napadači na pekare čiji su vlasnici Albanci, da je održana Parada ponosa, kao i da vlada ima političku hrabrost.

Zagovornici teorije o tajnoj nameri aktuelne vlade da se, u odsudnom trenutku, ipak, okrene u Rusiji, morali bi da uzmu u obzir i činjenicu da je, nakon Putinovog odustajanja od izgradnje Južnog toka, dodatno promenjen odnos interesnih veza Srbije sa zemljama članicama EU s jedne i Srbije i Rusije s druge strane. Naravno, u korist odnosa sa EU koja je i pre Putinove odluke bila najznačajniji ekonomski partner Srbije.

Upućeni kažu da je rusko odustajanje od Južnog toka praćeno i malim zaoštavanjem Srbije prema Naftnoj industriji Srbije (NIS) koja je sada u većinskom ruskom vlasništvu. Prema tim informacijama, nestala je svaka popustljivost prema ruskim zahtevima, a predstavnici Srbije u Upravnom odboru kompanije su daleko angažovaniji nego ranije i ozbiljno insistiraju da se državi isplate dividende koje joj pripadaju.

Deo „tajne“ dosadašnjeg uspešnog balansiranja Srbije u ukrajinskoj krizi mogao bi biti u činjenici da se Srbija, zahvaljujući Vučiću, u spoljnoj politici sve više približava Nemačkoj, svom, pojedinačno gledano, glavnom ekonomskom partneru, ali i zemlji koja odlično razume značaj očuvanja dobrih ekonomskih odnosa sa Rusijom. Prema nezvaničnim informacijama, odluka Srbije da se „ugleda“ na Nemačku trebalo bi da se u narednom periodu naročito dobro vidi prilikom glasanja u Evropskom savetu.

Tako je u spoljnoj politici, u njenom najširem smislu, Vučićeva vlada stavila je tačku na spoljnopolitičku strategiju bivšeg srpskog predsednika Borisa Tadića koja se zasnivala na „četiri stuba“. Do punopravnog članstva u Evropskoj uniji, što svakako ostaje najvažniji strateški prioritet Srbije, Vučićeva vlada namerava da stigne preko Berlina. Nemačka je, naime, nedvosmisleno izabrana kao srpski partner broj jedan. Premijer Vučić je jedini srpski političar u novijoj istoriji, uz Zorana Đinđića, koji je razumeo ulogu Nemačke u modernom svetu. Zato je prvi čovek srpske vlade je o izboru Nemačke za najvažnijeg saveznika u više navrata govorio i u svojoj predizbornoj kampanji, da bi kao odredište za svoju prvu posetu van regiona izabrao Berlin, a kancelarku Angelu Merkel kao svog najvažnijeg partnera na svetskoj političkoj sceni.

Kad je reč o pregovorima sa EU ključni razlog za duže čekanje otvaranja poglavlja, leži u činjenici da, naročito prema strogim kriterijumima Nemačke i Velike Britanije, nije ostvaren dovoljan napredak u implementaciji Briselskog sporazuma – što je posledica dugih, šestomesečnih pregovora oko formiranja kosovske vlade nakon tamošnjih izbora održanih u junu 2014. Za Srbiju, naime, važi jedna specifičnost – pregovaračko poglavlje 35 koje, prema bi trebalo da obuhvata razne teme koje se pojavljuju tokom pregovora, a koje nisu pokriveno drugim poglavljima, neće biti, kao u drugim slučajevima, najlakše i gotovo sporedno. Naprotiv. Poglavlje 35 obuhvataće razgovore o napretku u implementaciji Briselskog sporazuma, kao i normalizaciju odnosa Srbije i Kosova. To poglavlje, u slučaju Srbije, trebalo bi da bude otvoreno na samom početku pregovora, a zatvoreno na kraju.

Srbija je dugo čekala politički rasplet u Prištini, pokazala strpljenje i toleranciju prilikom smene jednog srpskog ministra u kosovskoj vladi zbog pritiska ultranacionalista da bi 10. februara premijeri Srbije i Kosova Aleksandar Vučić i Isa Mustafa, u prisustvu šefice evropske diplomatije

Federike Mogerini, potpisali Sporazum o pravosuđu. Tako je učinjen ključni korak u nastavku sprovođenja Briselskog sporazuma čime je otvoren put za početak pregovora Srbije o članstvu u Evropskoj uniji. "Dvojica premijera potpisali su sporazum o pravdi i pravosuđu na Kosovu, zatvorivši kitično poglavlje sprovođenja Briselskog sporazuma, što će suštinski poboljšati živote ljudi na terenu", navela je Mogerini u saopštenju posle četvorosatnog sastanka.

Međutim, čekajući politički rasplet i formiranje Vlade u Prištini Srbija je to vreme iskoristila za otvaranje jednog drugog teškog problema – unapređenja odnosa sa Albanijom.

Nije bilo lako. Prvobitno zakazana poseta albanskog premijera Edija Rame Beogradu, otkazana je posle incidenta na fudbalskoj utakmici dve zemlje u Beogradu 14. oktobra, posle čega je došlo do talasa međuetničkog nasilja kako u Srbiji, tako i u Albaniji i na Kosovu (sukobi su zabeleženi čak i u Beču).

U međuvremenu, srpska strana je ozbiljnim policijskim akcijama protiv počinitelaca nasilja i porukama koje je na taj način poslala, radila na pripremanju terena da se poseta ipak desi u novom terminu – 10. novembra. Uprkos svim tenzijama i teškim rečima razmenjenim posle incidenta na utakmici, kada se pojavio dron sa zastavom Velike Albanije, što je dovelo do nasilja na nedovoljno dobro obezbeđenom stadionu, Rama je stigao u Beograd. Uprkos izvesnim šumovima koji su se pojavili nakon njegove izjave o nezavisnosti Kosova, koju domaćin - Srbija ne priznaje, činjenica da je, posle čitavih 68 godina, došlo do posete albanskog zvaničnika Beogradu svakako predstavlja značajan korak u otopljanju odnosa dve zemlje, pa i u čitavom regionu. Ubrzo potom, Rama je još jednom boravio u glavnom gradu Srbije, na decembarskom Samitu šefova vlada NR Kine i 16 zemalja centralne i istočne Evrope.

Premijer Srbije trebalo bi ove godine da ide u uzvratnu posetu Albaniji a nedavno je Tiranu posetila potpredsednica Vlade Srbije Zorana Mihajlović. Do uspostavljanja komunikacije doći će i na drugim nivoima – gradonačelnik Tirane trebalo bi da u aprilu prisustvuje samitu gradonačelnika regiona u Beogradu, nakon čega bi delegacija Beograda trebalo da putuje u prestonicu Albanije. To očigledno otopljanje regionalnih odnosa, svakako, ne može biti važno samo zato što predstavlja uslov za učlanjenje u Evropsku uniju, nego je i način za uspostavljanje međusobne privredne saradnje koja bi mogla biti od koristi za obe zemlje i ceo region.

U odnosima u regionu Srbija je prioritet dala u umerenoj politici, korak-po-korak unapređivanja odnosa sa onim zemljama sa kojima su u poslednje vreme postojala otvorena pitanja i održavanja dobrih odnosa tamo gde su oni nasleđeni iz prethodnog perioda. Akcenat u regionalnoj politici Beograda stavljen je na dobrosusedske odnose sa Bosnom i Hercegovinom, o čemu najbolje svedoči činjenica da je srpski premijer kao destinaciju za svoju prvu posetu inostranstvu u ulozi predsednika Vlade izabrao Sarajevo.

Odnosi Srbije i Crne Gore su, posle nekoliko teških godina, odlični. Izgladjeni su i problemi u odnosima sa Crnom Gorom do kojih je došlo nakon oduke Podgorice da prizna nezavisnost Kosova i odgovora Beograda u vidu uskraćivanja gostoprimstva crnogorskoj ambasadorici. Vučićeva vlada je prekinula politiku bivšeg srpskog predsednika Tadića prema Crnoj Gori u okviru koje je Beograd aktivno podržavao pojedine političke stranke u ovoj zemlji. Danas Beograd aktivno ohrabruje prosrpske stranke u Crnoj Gori da postanu deo legalno izabrane Vlade i tako utiču na svoj status. Dve zemlje zajedno planiraju projekte u turizmu o čemu je nedavno govorio premijer Vučić a Crna Gora gradi svoj prvi autoput upravo prema Srbiji. Nije na odmet primetiti da je na to otopljanje značajno uticao i dobar privatni odnos premijera Vučića i crnogorskog kolege Mila Đukanovića.

U stilu nove srpske spoljne politike, srpski premijer Vučić prisustvovao je, 15. februara, inauguraciji nove hrvatske predsednice Kolinde Grabar Kitarović. Vučićeva poseta Zagrebu i sastanak sa novom hrvatskom predsednicom označavaju početak ere boljih odnosa Srbije i Hrvatske, jer su odnosi dve zemlje u iščekivanju presude Međunarodnog suda pravde u Hagu povodom međusobnih tužbi za genocid. Međunarodni sud pravde je odbacio obe tužbe a reakcije u obe zemlje su pokazale da se na Balkanu sudske presude poštuju samo kada su vašu korist. Sve se to dešavalo u finišu predsedničke kampanje u Hrvatskoj usled je došlo do radikalizacije retorike prema Srbiji i napetosti u odnosima Beograda i Zagreba. Pobjeda kandidatkinje desničarske Hrvatske demokratske zajednice (HDZ), Kolinde Grabar Kitarović najavila je promenu i na predstojećim parlamentarnim izborima i povratak te stranke na vlast. Poznavaoći prilika u Hrvatskoj, međutim, prognoziraju da bi to, paradoksalno, moglo biti dobro za odnose dve zemlje. I to ne samo zato što je HDZ članica Evropske narodne partije (EPP), grupacije političkih stranaka desnog centra koje predvodi nemačka vladajuća CDU i za čije članstvo je srpska vladajuća SNS aplicirala, uz podršku nemačke partije. Upravo desničarska HDZ, koja ne boluje od „patriotskog deficita“ i kojoj se u hrvatskom javnom mnjenju nikako ne može pripisati nepopularna jugonostalgija, ima kapacitet da rešava otvorene probleme sa Srbijom. Srpski premijer Vučić je prepoznao taj trenutak, otišao u Hrvatsku i poručio „da donosi poruku mira i da dve zemlje treba da se okrenu budućnosti“. Premijer je izrazio uverenje da hrvatski zvaničnici prihvataju „pruženu ruku“ Beograda,,.

Srbija i Makedonija nisu imali velikih problema u novijoj istoriji ali činjenica da u srpska i makedonska vlada održale zajedničku sednicu u Skoplju samo dan nakon posete srpskog premijera Zagrebu govori da Beograd preuzima inicijativu kada je u pitanju saradnja regiona.

Srpski premijer Vučić tako postaje regionalni lider i političar čija se dela cene u evropskoj politici koja uvek ima strah od svega što može da se desi na Balkanu.

Dosledna posvećenost stabilizaciji odnosa u regionu i stavljanje ekonomije u prvi plan očigledno su prepoznati kao racionala politika koja nailazi na razumevanje i podršku. O tome govori i činjenica da su krajem 2014. Francuski premijer Manuel Vals i nemački vicekancelar Zigmar Gabrijel dolazili u (odvojene) dvodnevne posete Beogradu, praćeni većom grupom privrednika, potencijalnih investitora, što je jasna podrška naporima i reformama koje sprovodi vlada Srbije.

Slični signali koji ukazuju da je Srbija sada sve više prepoznata kao stabilna zemlja stižu sa više strana sveta, pa bi se, uslovno, moglo govoriti o podeli u kojoj je Nemačka zainteresovana za srpske energetske kapacitete, Ujedinjeni Arapski Emirati za poljoprivredu, Kina za pruge, puteve i informacione tehnologije, Rusija za izvoz energije u Srbiju a Amerika za – stabilnost u Vardarskoj dolini.

Koliko su bezbednosna pitanja u fokusu američkog interesovanja za Srbiju govori i pismo koje je američki sekretar Džon Keri, u ime predsednika Baraka Obame, 30. oktobra uputio premijeru Vučiću, zahvalivši mu na podršci u borbi protiv terorističke organizacije Islamska država Iraka i Levanta. Keri je pohvalio lidersku ulogu Vučića u napretku dijaloga Beograda s Prištinom i dodao da bi puna primena Briselskog sporazuma iz aprila 2013. godine znatno doprinela ubrzanju procesa evropskih integracija Srbije i donela veću stabilnost regionu.

“Sjedinjene Američke Države su spremne da tesno sarađuju sa Republikom Srbijom tokom njenog predsedavanja Organizaciji za evropsku bezbednost i saradnju 2015. godine.

Snažno konsultativno liderstvo OEBS-a je u ovim trenucima od posebnog značaja, s obzirom na to da se Evropa suočava sa jednim od najtežih izazova za svoju bezbednost u poslednjih nekoliko decenija”, zaključuje se u pismu šefa američke diplomatije upućenom premijeru Vučiću.

Činjenica da će Srbija u narednih godinu dana predsedavati OEBS-om, inače, bila je razlog za spekulacije u beogradskim političkim krugovima o mogućem raspadu akuelne vladajuće koalicije, a sve kako bi se, usred ukrajinske krize, predsedavanje tom međunarodnom organizacijom poverilo nekome ko nema tako dobre odnose sa Rusijom kakve ima Dačić. Kao i obično, spekulacije su se pokazale kao neosnovane. Dačić je preuzeo funkciju u OEBS-u, čime je nastavljena usaglašena spoljna politika Srbije koju vode premijer i ministar spoljnih poslova. O tome je, uostalom i sam Dačić govorio u brojnim intervjuima.

“Nismo više na klupi za kažnjene, prestali smo da budemo loši momci. Ojačali smo partnerske odnose s Rusijom, uz pomoć premijera Vučića uspostavili smo dobre odnose s Nemačkom. Ostvarili smo odnos kredibilnog poverenja sa EU, s Francuskom je uspostavljeno strateško partnerstvo, zajedno s dugogodišnjim prijateljem Italijom, uz stalno traženje zajedničkog imenitelja s Velikom Britanijom i SAD. Nijedan potez koji sam dosad povukao nisam načinio bez konsultacija s premijerom Vučićem”, rekao je Dačić u oktobru.

Na ostvarenju tih zadataka pokušavaju i da rade - tokom oktobarske posete Londonu premijer Vučić uputio je zvanični poziv britanskom premijeru Dejvidu Kameronu da poseti Beograd. Ali, da taj posao ne može biti lak govori činjenica da je poslednji britanski premijer koji je dolazio u Beograd bila Margaret Tačer (davne 1980), a poslednji američki predsednik koji je sleteo na Surčinski aerodrom bio je Džerald Ford (1975).

I upravo ti podaci obesmišljavaju svaki eventualni pokušaj da se na adresu sadašnje vlasti stavi bilo kakva primedba vezana za te dve važne zemlje zapada. Takođe, ne treba zaboraviti da te dve zemlje različito gledaju na ukrajinsku krizu od Nemačke a Srbija se u Evropi svrstava u nemačke saveznike. Za odnose Srbije i SAD najvažniji će biti odnos Srbije prema NATO. Srbija saraduje sa NATO ali sva istraživanja pokazuju izrazito negativan odnos srpske javnosti prema Alijansi koja je 1999. tri meseca bombardovala Srbiju. U ovom trenutku, Beograd je veoma udaljen od Alijanse ali sasvim sigurno će i po ovom pitanju voditi umerenu politiku i pratiti razvoj situacije u svetu u kome se dešavaju tektonske promene nalik onima posle pada Berlinskog zida. Da je tako, odnosno da srpska vlada neće nigde žuriti ali da će se truditi da ima prijatelje na svim stranama potvrđuje i odluka Skupštine grada Beograda da poznatom norveškom diplomati i velikom prijatelju Srbije Torvaldu Stoltenbergu dodeli zvanje počasnog građanina Beograda. Torvald je otac sadašnjeg generalnog sekretara NATO Jensa Stoltenberga koji je kao dete živeo u Beogradu u kome je njegov otac bio ambasador.

Srbi često znaju da kažu da “dobijaju bitke u ratu a gube ih u miru”. Srpska spoljna politika koju vodi premijer Vučić pokazala je da Srbija može da dobije bitke i u miru. Ova godina je zato ključna da se Srbija potvrdi u svojoj novoj ulozi i da promena politike a potom i mentaliteta ne bude kratkotrajna već trajna.